

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravišтво in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 5, II nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice podruž. v Ljubljani št. 10 711

Izhaja vsak teden

Naročnine za tuzemstvo, četrtletno 4.50 L, polletno
9.- L, celoletno 18.- L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L
Posamezna številka 50 cent

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 30. marca naslednje vojno poročilo:

Na cirenaiškem bojišču živahno delovanje patrol.

V letalskih spopadih velikih oddelkov obeh strank so nemški lovci brez lastnih izgub sestrelili štiri letala tipa Curtiss. Oddelki nemškega letalstva so vnovič močno bombardirali pristaniške naprave v Tobruku in v letalsko-pomorskem oporišču na Malti. Učinkovitost teh akcij so pokazala številna porušenja in veliki požari.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo poročilo 30. marca, iz katerega povzemamo:

Na Doneškem področju so bili vzhodno od Harkova odbiti v ogorčenem boju srditi napadi sovražnika.

pri čemer je bilo uničeno devet oklopnih voz. Tudi na ostali vzhodni fronti so se izjalovili v ponovno nastopajočem mrazu novi sovražnikovi napadi v hudih bojih, v katerih je imel nasprotnik velike izgube. Topništvo vojske je obstreljevalo z dobrim uspehom vojaško važne cilje v Petrogradu in Kronštatu. V pretekli noči so bojna letala učinkovito bombardirala mestno središče Moskve in sovražnikove postojanke ob zgornji Volgi in vzhodno od Bologoja. Nemški rušilci so napadli v Murmansk namenjen sovražnikov konvoj. Potopili so s topovskimi izstrelki in torpednimi zadetki veliko transportno ladjo. Ob svitu je prišlo do pomorske bitke s sovražnikovimi zaščitnimi silami, ki so bile v premoči. S torpedom je bila zadeta ena izmed križark. V hudem boju je bil izgubljen en nemški rušilec. Pri napadu angleških letal na Lübeck so bili predvsem zadeti stanovanjski okrajji mesta. Civilno prebivalstvo je imelo hude izgube.

Iz Stockholma poročajo, da je bilo v nedeljo zvečer v Londonu javno zborovanje, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva od angleške vlade,

naj pristane na splošno zahtevo javnosti po organizaciji druge fronte.

Iz Lizbone javljajo, da je imel angleški minister lord Beaverbrook, ki je zdaj v Ameriki, radijski govor, ki je bil namenjen poslušalstvu v Kanadi.

Iz Bangkoka poročajo, da so zdaj v Birmi tri fronte.

Pehota maršala Čangkajška drži prvo fronto, ki je najdaljša in se začneja severno od Tunguja ter se razteza na vzhodu do meje države Canga. Drugo fronto drži angleške in kitajske čete na severu mesta Tunguja. Tretjo fronto, ki teče 60 km južno od Promaja do Iravadija, drži angleške čete. — Japonske čete so dovršile zasidbo Andamanskih otokov.

JO ŽE POZNA

Hilda: »Zoran mi je dal kot zaročno darilo prekrasno vratno verižico. Ali si jo že videla?«
Mila: »O, že! Lani sem jo nosila nekaj časa jaz...«

Veselo veliko noč želita bralcem in bralkam

uredništvo in uprava »Domovine«

Nova izkustva v zdravljenju utrujenosti zemlje

Pod tem naslovom prinaša zadnja številka »Kmetovalca« nastopni članek:

»Če večkrat zaporedno ali v prekratkih presledkih gojimo isto kulturno rastlino na istem polju, se prej ali slej pojavi zmanjšanje v rasti in tudi v donosu, kar se niti z gnojenjem s hlevskim gnojem, niti z umetnimi gnojili ne da popraviti. Ta pojav imenujemo utrujenost zemlje in smo ga skušali doslej preprečevati s tem, da smo kulturne rastline menjavali vsako leto v strogem plodoredu, ki smo ga sestavili tako, da smo zadovoljili potrebe svojega gospodarstva.

Zelo zanimiva opažanja o bioloških znakih za utrujenost zemlje je objavil dr. Madaus. V znanstvenem svetu je znano, da izločajo rastline skozi korenine v zemljo razne snovi (toksine, grenčice, kisline itd.), ki napravijo vsrkavajočo zemljo trudno in nesposobno za pravilno rast dotične rastline. V divji naravi ne najdemo nikoli take utrujene zemlje, ker rastline ne rasejo samo v družbi z enakovrstnimi rastlinami, temveč v sožitju z drugovrstnimi, to je takimi, ki se v svojih življenjskih potrebah izpopolnjujejo.

Iz primerov bo ta resnica laže razumljiva. Kjer smo dolgo gojili oves, ki, kakor znano, odlično uspeva na malo kislih tleh in tudi sam izloča kislino po koreninah, da si ustvari ugodne pogoje za rast, se kaj radi naselita kot plevel gorušica in divja repica. Ti rastlini namreč uničujeta kislino, ki jo izloča oves; če to ne bi delali, bi zemlja kmalu vsebovala toliko kisline, da bi bilo to za oves preveč in bi ta začel nazadovati v rasti in donosu. Ti dve rastlini torej delujeta proti utrujenosti zemlje za oves. Iz tega tudi spoznamo, kakšen strog zakon za samopomoč vlada v naravi.

Človek, ki naravnih zakonov ne pozna ali jih ne upošteva, bo takšno zemljo neposredno pred dotičnim posevkom močno in izdatno apnil, da uniči kislino in poslabša rastne pogoje za plevel (gorušico in repico); s tem postopkom bo, namesto da bi jo ozdravil, napravil zemljo nasprotno šele trudno za določeno vrsto rastlin. Apnenje pa ne bi škodovalo, če bi ga izvršil pred deteljo, kakaj preden bo na isti njivi spet posejan oves, se bo v zemlji nabralo že toliko nove kisline, da bo oves imel pripravne rastne pogoje.

Vse naše kulturne rastline spremljajo takšne zemljo ozdravljajoče rastline. Rž spremlja divja mačehica. Če posejemo seme mačehice, bo seme zelo redko vzkliklo; pač pa bo izkliklo 100 odstotno, če ga sejemo v rž, ker so se zaradi izločin rži poboljšali rastni pogoji za mačehico. Na zemljah, ki so utrujene za pšenico ali črno deteljo, se bo gotovo pojavila kamelica, da s svojim presnavljanjem ozdravi zemljo.

Takšnih spremljajočih rastlin ne smemo torej smatrati samo za nadležen plevel, temveč za zdravilno zelišče, kateremu je narava do-

delila važno nalogo. Kjer smo dolgo časa sadili krompir ali kakšno drugo okonavino se bo mnogoštevilno pojavilo pasje zelišče; ponekod ga imenujejo tudi črtenka ali kozja notica (*solanum niger*), ki ima podobno listje in cvet kakor krompir, rodi pa črne jagode. Ta plevel se kaj rad pojavi v vrtovih, kjer se je krompir vsako leto sadil. Če hočemo krompir uspešno gojiti, moramo zemljo izmenjati. Najboljše je, če več let zaporedoma krompir kje drugje sadimo, ker četudi ta plevel zdravi zemljo za krompir, vendar ne bomo nikoli mogli doseči zadovoljive donose na istem polju, dokler zemlja čisto ne ozdravi.

Razen znanega plevela, ki je značilno za posamezne kulturne rastline, bomo v naravi vedno našli, da se določene rastline naselijo samo v družbi. Vsaka izmed teh rastlin mora opravljati glede na svojo družino posebno nalogo. Pa tudi vsaka vrsta zemlje je naseljena z drugo družino. Toda če premostrimo te družine, bomo med njihovimi člani vedno našli take rastline, ki proizvajajo ali črnelovino ali milnico ali grenčice, in takšne, ki vsebujejo dosti eteričnih olj, ker so vse te snovi potrebne za zdrave zemlje in rastline, ki oblikujejo družino.

Ko je človek posegel v ta po naravi določeni red in izločil iz njega posamezne rastlinske vrste ter jih začel gojiti čiste, a grenki in neužitni plevel zatirati, je odvzel zaporedno posameznim rastlinskim vrstam njihovo naravno zaščito. Le tako si moremo razlagati velikansko številčno povečanje in večjo razširjenost raznih rastlinskih bolezni in škodljivcev. O vseh teh boleznih in škodljivcih naši predniki niso ničesar vedeli, ker se je njihov način pridelovanja kulturnih rastlin še v mnogem približeval naravnemu redu. Dandanes, ko nam primanjkuje zemlje in si moramo na razpoložljivih površinah vsak pridelek tako rekoč priboriti, smo zato prisiljeni zatekati se h kemiji in z raznimi kemičnimi sredstvi lečiti tiste bolezni, ki so posledica kršitve naravnih zakonov in reda.

Tako dolgo, dokler človek ne bo upošteval in se prilagodil naravnim zakonom in bo skušal z nezadostnim poznavanjem naravo popravljati in ji vsiljevati svojo voljo, bodo vse okolnosti in nevšečnosti, ki zmanjšujejo donos, čedalje večje. Vedeti moramo, da rastlinske družine ne oblikujejo samo rastline, temveč tudi živali (ptice pri prenašanju semena, žuželke pri opravljanju itd.). Načrtna ureditev kmetijstva v zadnjem stoletju je uničila mnogo plevela, žive meje, grmovja in neplodna zemljišča, kjer so našle ptice nekoč nemotena mesta za gnezdenje in vzgojo mladičev. Ptice so se izselile in narava postaja čedalje bolj pusta. Nesmotno izkoriščanje zemljišč brez zadostnega gnojenja, na drugi strani pa spet nepravilna uporaba kislih umetnih gnojil sta

povzročila, da naša zemlja v rodnosti ne pridobiva več, temveč v mnogih primerih navedu.

Kaj se učimo iz razmotrivanja dr. Madausa? Če hočemo, da naša zemlja ne bo utrjena, moramo urediti plodored tako, da vsaki kulturni rastlini sledi druga, ki neugodni vpliv prve uničuje. V mnogih krajih, kjer se intenzivno goji sladkorna pesa, so kmetovalci s strahom opazovali, kako rodnost zemlje peša. Šele ko so v plodored uvrstili tudi cikorijo, ki je znana, da proizvaja mnoge grenke snovi, je na mah prestala utrjenost zemlje in sladkorna pesa je spet donášala obilne pridelke. Prav tako koristno se je pokazala v žitornih krajih grenke lupina, če so jo sejali za zeleno krmiljenje. Z njo so se donosi celo povečali, saj je lupina znana po svoji lastnosti, da zbira dušik iz zraka in bogati z njim zemljo. Pri sestavi plodoreda ne smemo napraviti razdelitev posevkov le po tem, da zadovoljimo samo svoje lastne potrebe, temveč moramo upoštevati tudi pravilno sožitje posevkov, da nam zemlja ne bo postala utrjena.

Nekaj italijanščine

Dvainštirideseta vaja

Spregatev druge in tretje vrste glagolov

Medtem ko je pri prvi spregatvi osnovni samoglasnik a (amare — ljubiti, parlare — govoriti, chiamare — klicati), je pri drugi in tretji spregatvi, ki sta enaki, osnovni samoglasnik e (vendere — prodati; perdere — izgubiti, vedere — videti, cadere — pasti). Med drugo in tretjo vrsto glagolov je razlika v tem, da je nedoločnik pri enih naglasen na predzadnjem zlogu (na primer: temere — bati se), pri drugih pa na tretjem zlogu od zadaj (na primer: ricere — prejeti). Sprejajo se vsi enako.

Zdajšnji čas

vendo — prodam
vendi — prodáš
vende — prodá
vendiamo — prodamo
vendete — prodáte
vendonno — prodajo

Nedovršni pretekli čas

vendeva (-evo) — prodajal sem
vendevi — prodajal si
vendeva — prodajal je
vendevamo — prodajali smo
vendevate — prodajali ste
vendevano — prodajali so

Dovršni pretekli čas

vendéi (ali vendétti) — prodal sem
vendesti — prodal si
vendé (ali vendéte) — prodal je
vendemmo — prodali smo
vendeste — prodali ste
vendérono (ali vendéttero) — prodali so

Navadni prihodnji čas

venderò — prodal bom
venderái — prodal boš
venderà — prodal bo
venderemo — prodali bomo
venderete — prodali boste
venderanno — prodali bodo

Veelnik

vendi — prodaj (non vendere — ne prodaj)
venda — naj prodá
vendiamo — prodajmo
vendete — prodajte
vendano — naj prodajo

Nekaj stavkov za vajo: Io vendo la mia casa. Venderò presto anche il mio giardino. Perché hai venduto il tuo giardino? Perché aveva bisogno di danaro. Ragazzo mio, tu caderai (cadrai), se tu non badi; questa strada è molto cattiva. Se leggerai le stòria, conoscerai le cose passate. — Prevod: Jaz prodajam svojo hišo. Prodaj bom hitro tudi svoj vrt. Zakaj si prodal svoj vrt? Ker sem potreboval denar (dobesedno: ... sem imel potrebo denarja). Moj deček, ti boš padel, če ne paziš; ta cesta je zelo slaba. Če boš

Mali in veliki gospodar

Oddajanje žitnega pridelka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo, ki je bila objavljena v »Službenem listu« 28. marca in določa naslednje:

Količina pšenice, ki jo smejo pridelovalci obdržati za prehranjevalne potrebe po členu 1. naredbe z dne 12. avgusta lani, se za pridelovalce, ki so neposredni obdelovalci, zniža za tekoče žitno leto od dveh metrskih stotov na 1.85 metrskega stota na osebo rod-bine in uslužbencev, ki živijo z njimi v skupnosti, za pridelovalce, ki niso neposredni obdelovalci, pa od dveh na 1.75 metrskega stota na osebo rod-bine in uslužbencev.

Pridelovalci morajo razliko med pridržano količino in novo količino izročiti »Prevodu« na način v roku, ki ga bo »Prevod« določil. Namesto razlike 15 kg pšenice na osebo lah-

ko pridelovalci, ki so neposredni obdelovalci, oddajo 13 kg pšenične moke ali 25 kg turšičice ali 21 kg turšične moke ali 20 kg rži ali 17 kg ržene moke ali 22 kg ječmena. Namesto razlike 25 kg pšenice na osebo smejo pridelovalci, ki niso neposredni obdelovalci, oddati 22 kg pšenične moke ali 40 kg turšičice ali 33 kg turšične moke ali 30 kg rži ali 26 kg ržene moke ali 35 kg ječmena.

Za setvene potrebe pridržane žitne količine (po členu 4. naredbe z dne 12. avgusta), ki se ne porabijo za ta namen, se morajo oddati »Prevodu« do 15. maja letos. Kršitelji določb te naredbe zapadejo kazni iz člena 8. naredbe z dne 12. avgusta lani (globo 100 do 5000 lir, v hujših primerih pa zapor do petih mesecev).

Najvišje dovoljene cene na ljubljanskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki rabnikov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani in jih je ta odobril. Od ponedeljka 30. marca jutraj dalje, dokler ne izide nov cenik, veljajo naslednje najvišje cene:

zeljinate glave na drobno izpod 10 kg 2, zeljate glave na debelo 1.50, kislo zelje zeljarjev z obrtnimi listi na drobno 2.50, kmečko kislo zelje na drobno 2, repa na drobno izpod 10 kg 0.75, repa na debelo 0.60, kislá repa 2, otrebljeno rdeče zelje 3, otrebljeni ohrovt 2.50, repne cime 1, brstnati ohrovt 5, kolerabice 3, rumena koleraba 0.80, rdeča pesa 3, rdeči korenček brez zelenja 3.50, rumeno korenje na drobno 1, črna redkev 1.20, osnaženi hren 3, šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.50, peteršilj 4, por 3.50, zelena 4, domača čebula 2.50, šalota 3, česen (25 glav na kg) 5, otrebljena endivija 4.50, narezani neotrebljeni motovilec 6, otrebljeni do-

mači radič (cikorija) 4, v škafih gojeni suhi radič 10, mehka špinaca 5, liter suhih bezgovih jagod 6, kilogram suhega šipka 8, kilogram suhega lipovega cvetja 20, domača jabolka I. vrste: kanadka, bobovec, gambovec, dolenski voščenska, kaselska in Baumannova reneta 7, II. vrste: tafelček, rožmarinček, carović 6, III. vrste: vsa druga zdrava drobna jabolka 5, domači orehi 11, orehova jedrca I. vrste 38, orehova jedrca II. vrste 35, jajca 1.75 lire za kos.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini. Za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, je v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 12. na rumenem papirju. Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene ne samo na Vodnikovem in Pogarčarjevem trgu in na živilskem trgu v Mostah, temveč sploh pri vseh prodajalkah in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Po širnem svetu

× **Najbolj mrzel kraj na svetu ni Verhojansk, temveč Ojmekunski planota.** Norveški vremenoslovec Gromberg, ki se je svoj čas mudil v Sibiriji, dokazuje, da mora Verhojansk, ki so ga doslej vsi vremenoslovci smatrali za najbolj mrzel kraj na svetu, svoje prvenstvo na tem področju odstopiti nekemu drugemu sibirskemu kraju. Kraj, kjer je na zemlji najbolj mrzlo, piše norveški vremenoslovec, je na Ojmekunski visoki planoti, približno 670 km proč od Verhojanske. Gromberg je v tistem kraju nameril 78 stopinj pod ničlo. Razumljivo je seveda, da je Ojmekunski planota čisto neobljubljena in da tam človek tudi ne bi mogel živeti, tako silno je mraz. Omenjena učenjaka pravita, da pri mrazu 78 stopinj človek ne sme niti odpreti ust. V trenutku se mu namreč usta in sapnik napolnijo z neštetimi drobnimi koščki ledu in človekov glas postane samo še nekaj šum, podoben tistemu, ki ga slišimo, če potegnemo kakšno verigo skozi cev, napolnjeno z vodo.

× **Berlinov je trideset na svetu.** Številna mesta imajo svoje soimenjake. Tudi Rim in

Berlin nista izvzeta. Zemljepisci pravijo, da je na svetu najmanj trideset Berlinov. Tudi Rimov je več.

× **Smrt moža, ki je rešil 1200 ljudi.** V Buenos Airesu je umrl v starosti 82 let upokojeni pristaniški paznik Miguel Baccarada, ki je opravljal svoj poklic več kakor pol stoletja. To svojo nalogo je izvrševal s tolikšno vne-mo, da je rešil v celem 1200 oseb, razen tega pa tudi zelo znatno število ladij s tovari vred. Pri tem je bil neštetokrat sam v nevarnosti. Najsičajnejšo svojo reševalno delo je izvršil leta 1915., ko je rešil 25 člansko posadko neke jadralnice. Takrat so mu priredili prave manifestacije.

× **V mrtvašnici je vstal od mrtvih.** V carigrasko bolnišnico so te dni prenesli človeka, ki se je bil zgrudil mrtev, ko je obračal stikalo, da bi bil prižgal električno luč. Ves trud, da bi možu vrnili življenje, je bil zaman. Položili so ga med mrliča in pokrili z mrtvaškim prtom. Ponoči pa se je nenadno zbudil in je začel v temi tipati okrog sebe po mrzlih truplih mrličev. Prijela ga je groza in je na ves glas vpil na pomoč, vendar v bližini zaprte mrtvašnice ni bilo nikogar. Ko so se zjutraj pojavili v mrtvašnici pogrebni uslužbenci, da bi ga položili v krsto, so ga našli sedečega na nosilnici in na pol blaznega od groze. Možem, ki so nosili v mrtvašnico krsto, je padla rakev na tla in so se z vriščem razbežali. Ko so prišli iz bolnišnice zdravniki, je dozdevni mrlič že prišel k sebi. Prenesli so ga v bolnišnico in ga zdaj zdravijo zaradi posledic, ki mu jih je zapustil električni tok v telesu.

bral zgodovino, boš poznal minile reči. — Razlaga besed: la casa = hiša; presto = hitro; il giardino = vrt; perché = zakaj; ker; avere bisogno = potrebovati (dobesedno: imeti potrebo); il danaro = denar; il ragazzo = deček; cadere = pasti; badare = paziti; la strada = cesta; cattivo = slab; huben; leggere = brati (spregatev: legggo, legggi, leggge, leggiamo, leggete, leggono); la stòria = zgodovina; conoscere = poznati; passato = minil.

Maurijeva:

Živa in mrtva

Roman

»Oprostite, milostljiva,« je rekel, »ne veste, kdaj se bo vrnil gospod Paštrovic?«

»Mislim, da kmalu.«

»Neki gospod bi rad govoril z njim,« je začel neodločno. »Ne vem, kaj naj mu rečem. Na vsak način hoče govoriti z gospodom Paštrovicem.«

»Kdo pa je? Ga poznate?«

»Da, milostljiva, poznam ga; ko je bila pokojna gospa Paštrovicova še pri življenju, je pogosto zahajal k nam. Imenuje se Faber.«

Irena je pokleknila na klopico in zaprla okno. Potem se je okrenila k Fricu in rekla:

»Najbolje bo, da sama sprejemem gospoda Fabra.«

»Kakor želite, milostljiva.«

Mislila je, da se ji bo pač posrečilo odsloviti neljubega gosta, preden se Andrej vrne. Ko je Faber vstopil, je začutila proti njemu isti nerazumljivi odpor kakor tedaj, ko ga je prvič srečala v hiši.

»Mojega moža žal ni doma in ne vem, kdaj se vrne. Morda bi bilo bolje, da ga skušate poiskati kdaj dopoldne v pisarni?« je rekla mirno.

»Trenutek čakanja mi ne bo škodoval,« je odvrnil Faber. »Sicer pa mislim, da mi ne bo treba dolgo čakati. Mimogrede sem pokukal v jedilnico in videl, da je miza že pogrnjena za večerjo.«

»Da, toda Andrej je moral nenadno po nekem opravku in je verjetno, da se bo vrnil pozno ponoči.«

»Tega menda ne mislite resno?« je rekel posmehljivo. »A povejte, ali vas je že slabost minila. Med zasliševanjem kar takole omedleti je nerodna reč! Prav rad bi vam bil priskočil na pomoč, a vi ste že imeli svojega kavalirja. Frank je imel danes dober dan.«

»Kaj bi radi povedali Andreju?« ga je vprašala hladno.

Faber se je sklonil nad mizo in vzel iz škatle cigareto.

»Ali si smem prižgati? Upam, da vam ne bo škodovalo. Človek si z mladimi zakonskimi ženami nikoli ni na jasnem... Ali ne bi imeli nič proti temu, če bi zaprosil starega Frica za čašo piva?«

Irena je molče pritiskala prst na zvonec. Faber je sedel na divan in se porogljivo smehljaj.

Prišel je Fric in Irena mu je naročila, naj prinese vrček piva. Potem se je obrnila k nepoklicanemu gostu:

»Gospod Faber, nočem biti nevljudna, toda verjemite mi, zelo sem utrujena po vsem tem, kar se je zgodilo. Če mi ne morete zaupati, čemu ste prišli, tedaj ne vem, čemu prav za prav še sedite tu.«

Vstal je in s čašo piva v roki stopil k njej:

»Ne, ne bodite tako kruti. Tudi zame je bil današnji dan težak. Ne smete oditi in me pustiti samega tu. Miren sem kakor jagnje. Tudi meni krvavi srce nad vsem tem, kar se je zgodilo. Rebeka je bila moja sestrčna. Vražje rad sem jo imel. Ali zdaj bi rad vedel, kako se bo obnašal Andrej. Morda si misli, da se bo spet lepo mirno vgnezdil v svojem domu, ko je zasliševanje enkrat za vselej končano? Na to mi odgovorite!« Sklonil se je k njej in se prenehal smehljati.

»Potrudil se bom, da bo Rebeka maščevana,« je rekel glasneje. »Samomor... Vsemogočni Bog, ta stari, bedasti sodnik! Toda vi prav tako dobro veste kakor jaz, da Rebeka ni napravila samomora, kaj ne?«

Odpri so se vrata in vstopila sta Andrej in Frank. Andrej je presenečeno pogledal gosta.

»Kaj počnete tu, za vraga!« je vzkliknil.

Faber se je okrenil k Andreju in vtaknil roke v žepe.

»Da povem po pravici, prišel sem vam čestitat k izidu današnjega zasliševanja.«

»Boste izginili od tod sami ali naj vas s Frankom vrževa ven?« je menil Andrej.

»Počakajte trenutek, počakajte trenutek!« je rekel Faber. Prižgal si je novo cigareto in udobno sedel na divan.

»Morda ne bi hoteli, da bi Fric slišal to, kar vam bom zdajle povedal? Potem zaprite vrata.«

Andrej se ni niti premaknil, toda Frank je tiho zaprl vrata.

»Čujte torej, Andrej,« je dejal Faber, »zelo poceni ste prišli iz te zadeve. Da, bil sem danes pri zasliševanju. Videli ste me tam. Videl sem, kako je vaša žena v najusodnejšem trenutku omedlela in prav nič se nisem čudil temu. Saj takrat je viselo na lasu, v katero smer se bo vrnilo zasliševanje. Imeli ste srečo, da se je obrnilo tako, kakor se je. Čujte, nemara ste podkupili te osle na sodišču?«

Andrej je stopil proti Fabru, a ta ga je z naglo kretnjo roke zaustavil.

»Le trenutek še počakajte! Nisem še povedal vsega. Prav dobro se zavedate, kakšno vam lahko zagodem, če le hočem.«

»Res?« je vprašal Andrej. »In kako neki bi to napravili?«

»Glejte, Andrej, recimo, da med vami in vašo anonimno obenuh... črčrv.rhbyfbskpkp... vašo ženo ni nobenih skrivnosti in kakor se mi vse dozdeva, dopolnjuje vaš tajnik to srečno trojico. Lahko torej govorim čisto odkrito. Gotovo veste vse o Rebeki in meni. Znano vam je, da sva se ljubila. Vse do danes sem verjel, da je Rebeka po nesreči utonila. Takrat me je to strahovito pretreslo, ali dejal sem si, da je Rebeka pač imela takšno smrt, kakršno bi si bila gotovo sama izvolila. Ko pa sem izvedel, da je potapljaj našel njen čoln in v njem truplo, sprva nisem ničesar razumel. Bil sem prav tako kakor vsi drugi tepci pripravljen verjeti, da so se za Rebeko zaprla vrata kabine, ko je za trenutek stopila vanjo po plašč ali kar koli že, takrat pa je močan sunek prevrnil čoln in zgodila se je ta strašna nesreča. Do Tabove izpovedi je šlo vse kakor po maslu. A potem? No, kaj pravite o tisti luknji v čolnu in o odprtih vetnilih?«

»Danes sem o tem vse popoldne razpravjal na sodišču,« je izpregovoril Andrej, »nikar ne mislite, da se mi ljubi zdaj še odgovarjati vam! Slišali ste izpovedi prič, slišali ste sklep sodnikov. Če se je z njim zadovoljilo sodišče, se boste morali pač tudi vi, gospod Faber.«

»Samomor, kaj ne? Rebeka in samomor! Vi najbrže sploh ne veste, da imam po naključju tale listek? Shranil sem ga bil, ker so to zadnje besede, ki mi jih je bila napisala Rebeka. Prebral vam ga bom, morda vas bo zanimal.«

Privlekel je iz žepa kos papirja. Čital je:

»Zvonila sem danes pri tebi, a se ni nihče oglasil. Odpeljem se takoj v Dubravico. Zvečer bom v pristaniški volibi, in če dobiš te vrstice pravočasno, sedi takoj v voz in se pripelji tja. Prenočila bom v kolibi in pustila ti bom odprta vrata. Imam zate neko novico, ki bi ti jo hotela čim prej osebno zaupati. Rebeka.«

Vtaknil je listek nazaj v žep in rekel:

»Človek, ki misli na samomor, ne bo pisal kaj takega, mar ne? Ta listek sem našel na svojem stanovanju, ko sem ob četrty uri zjutraj prišel domov. Nisem vedel, da je bila Rebeka tega dne v mestu, sicer bi jo bil gotovo poiskal. Ko pa sem zjutraj prebral ta listek, je bilo že prepozno za pot v Dubravico. Šel sem spat z namenom, da jo dopoldne pokličem po telefonu. In ko sem jo zjutraj res klical, sem izvedel, da je snoči utonila. Recimo, da bi danes popoldne sodnik prebral ta listič — se vam ne zdi, Andrej, da bi postal potem položaj za vas pač nekoliko manj rožnat?«

»Čemu tedaj niste vstali in mu ga izročili?« je vprašal Andrej.

»Le mirno, dragi moj, le mirno! Nikar se nič ne vznemirjajte! Nočem vas ugonobiti, Andrej. Vem, da me nikoli niste posebnost marali. Vsi poročeni moški, ki imajo krasne žene, so ljubosumni, to je pač razumljivo. Vendar ne razumem, čemu jih ne bi rajši delili z drugimi, namesto da jih ubijajo. Čemu se ne bi mogla midva kako sporazumeti? Glejte, nisem bogat človek, igralec sem, a karte postavljam vse preveč na slepo, da bi mogel obogateti. Če bi pa imel majhen kapitalček, iz katerega bi mo-

gel črpati... Če bi imel do smrti zagotovljeno dva do tri tisoč mesečno, tedaj bi šlo vse gladko. In nikdar več vas ne bi nadlegoval, Bog mi je priča!«

»Ze pred nekaj minutami sem vas pozval, da zapustite mojo hišo,« je rekel Andrej. »Drugič vas ne bom pozival. Za menoj so vrata. Odprite si jih sami!«

»Le še trenutek potrpljenja. Andrej,« se je oglasil Frank. »Zadeva ni tako preprosta, kakor se zdi. Potem se je Frank obrnil k Fabru in dejal: »Dobro vem, kam merite. Na žalost bi lahko, kakor sami pravite, res še bolj zapletli vso to zadevo in prizadejali Andreju še večje nepravilike. Koliko naj bi torej znašala vsota, ki jo zahtevate od Andreja?«

Andrej je prebledel in žile na senceh so mu močno utripale.

»Ne mešajte se v to, Frank,« je dejal. »To je moja osebna zadeva. Nimam niti malo volje, da bi si dal kaj izsiljevati.«

»Mislim, da vasi ženi ni bogve kaj do tega, da bi ljudje s prstom kazali za njo kot na vdovo po morilcu, ki so ga obesili,« se je zasmel Faber.

»Mislite, da me boste ustrahovali, Faber? Tedaj se pošteno motite! Ne bojim se ničesar, lahko storite proti meni kar koli hočete. V sosedni sobi je telefon. Ali naj pokličem komisarja, ki je vodil policijsko preiskavo in ga poprosim, naj nemudno pride sem? Gotovo ga bo zanimala vaša izpoved.«

Faber je smeje se odgovoril:

»Dobro ste merili, a udarili ste mimo. Prepričan sem, da nimate poguma poklicati starega moža. Imam vse preveč dokazov, da vas lahko spravim na vislice, Andrej.«

Andrej je stopil k vratom in trenutek nato izginil v sosedno sobo.

»Ustavite ga!« je prestrašena zavpila Irena Franku. »Za božjo voljo, ustavite ga!«

Frank je hitro stopil proti vratom. Tedaj pa se je že zaslišal jasen Andrejev glas: »Prosim, pokličite mi gospoda komisarja.« Faber je s čudno napetim izrazom v očeh zrl proti vratom. In spet so slišali Andrejev glas, ki je rekel Franku: »Pustite me na miru!« Trenutek nato je Andrej dejal v telefon: »Tam doktor July? Tu Paštrovic. Da, vem. Ali lahko pride nemudno k nam? Da, v Dubravico. Po telefonu vam ne morem povedati, za kaj gre, a zadeva je silno važna. Da, lepa hvala! Na svidenje!«

»Komisar bo takoj tu,« je rekel Andrej, ko se je vrnil. Potem je stopil k oknu in ga nastežaj odprl. Zunaj je še zmerom močno deževalo.

»Andrej!« je tiho zaklical Frank. »Andrej!«

Andrej pa se ni okrenil in ni odgovoril. Faber se je glasno zasmel in spet segel po cigareti.

»Meni je pač vseeno, če si hoče,« je nadedel zanko okrog vratu, Andrej,« je dejal. Potem je vzel z mize časopis, se zleknil po divanu in začel mirno čitati. Frank je zmedeno pogledoval zdaj Andreja, zdaj Ireno.

»Ne morete ničesar ukreniti?« mu je zašepetala Irena. »Pojdite vsaj komisarju nasproti in mu recite, naj ne hodi sem, da ga je Andrej pomotno klical!«

»Frank ne sme niti koraka od tod,« se je oglasil Andrej, ne da bi se bil obrnil k njima. »To zadevo si hočem sam urediti. Komisar bo v dobrih desetih minutah tu.«

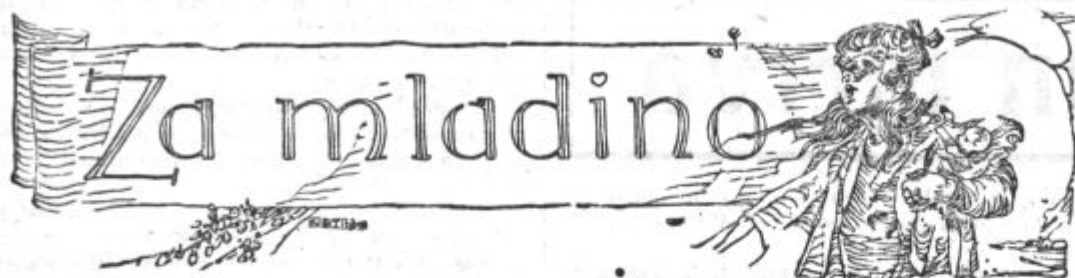
Vsi so molčali. Slišalo se je le monotono šumenje dežja. Lilo je tako močno, da niso slišali, kdaj se je pripeljal komisar. Niso vedeli, da je prišel, dokler ni odprl vrat in vstopil.

Andrej se je naglo okrenil. »Dober večer!« je pozdravil prišleca. Potem je pokazal na Fabra: »To je gospod Faber, bratranec moje pokojne žene. Zdaj pa le na dan zasedo, gospod Faber!«

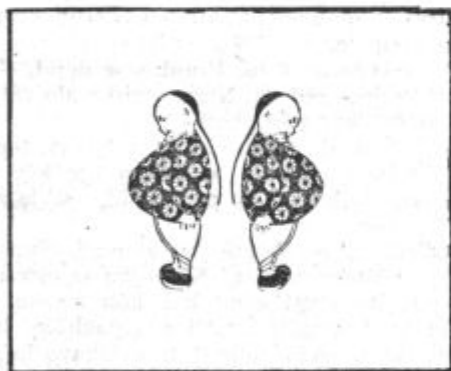
Faber je vstal in vrgel časopis na mizo. Zdelo se je, da se je v teh desetih minutah čakanja čisto streznil. Prenehal se je smejati.

»Poglejte, gospod doktor,« je začel, »nima smisla, da bi hodil kakor mačka okrog vrele kaše. Prišel sem, ker nisem zadovoljen z izidom današnjega zasliševanja.«

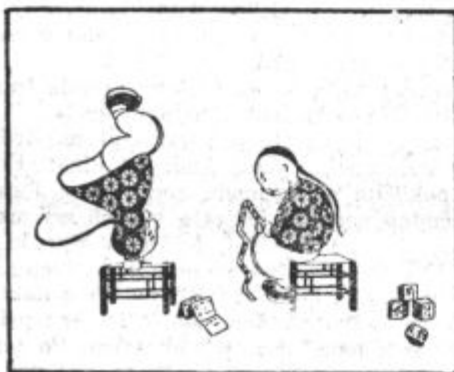
»Zares?« se je začudil komisar. »Toda, ali se vam ne zdi, da bi te besede bolj pristajale gospodu Paštrovicu kakor pa vam?« (Dalje)

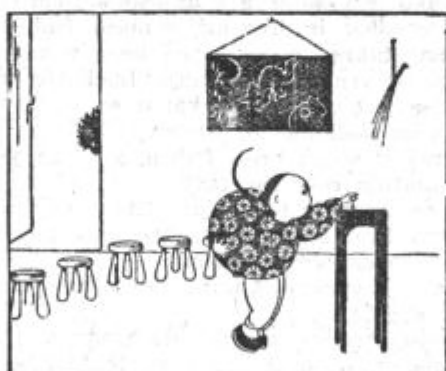
Kitajska dvojčka Čiv in Čav

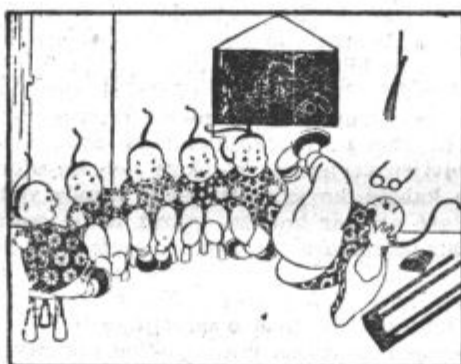
Kitajska v Aziji leži,
in vas v deželi tej stoji,
kjer sta živele Čiv in Čav,
živahnih bratcev parček zdrav.

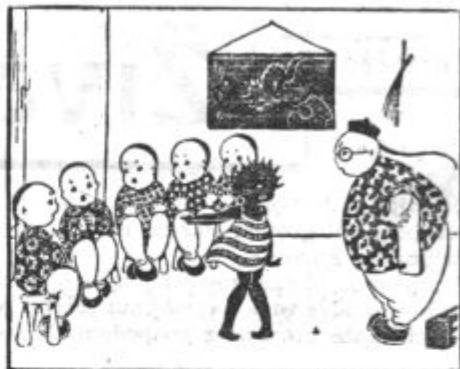
Čeravno dvojčka bila sta,
na zunan slična si oba,
je Čiv kozolce le postavljaj,
ko Čav je dela vsa opravljal.

Nekoč na tihem mahne jo
poredni Čiv v učilnico,
zabiže žebelj v stol skrivaj,
a vidi črni ga Šišaj.

Ko šolo vso imel je zbrano,
učitelj stopil je v sobano.
Na stol je vvesti se hotel,
a že se v žebelj je zadel.

Ogorčen šolnik je zavpil:
»Kdo zlobnost to mi je storil?«
Tedaj Šišaj je črni vstal
in zlikovca takoj izdal.

A vedel ni, kdo bil je to,
si slična bratca sta zelo.
Pred šolnikom oba stojita,
dejanje zlobno oba ta fita.

Nič viteški ni bratec Čiv,
da bi povedal, kdo je kriv.
Zato oba sta zdaj trpela,
ko šiba pesem je zapela.

Po Steubnu

16

V uietništvu med Indijanci

Mladinska povest o doživljajih dveh belopolnih otrok v indijanski vasi

Bilo je vse tiho. Od taborišča se je čulo lajanje psov, na pašnikih so hrzali in rezgali konji. Ljudje pa so bili pogreznjeni v molk. Naposled je vendar zoregovoril Usnjena ustnica. Le malo je rekel, toda v njegovem starem, hripavem glasu je bilo polno krvave maščevalnosti, hrepenenja po zadoščenju, po slepi osveti. Tišina naokrog se je le še poslabšala.

Usnjena ustnica je rekel:

»Tu leži šavanski glavar na svojem stolu. Kdo je še kdaj čul, da ležijo bojevniki na stoli in da jih je treba k posvetovanju naroda prinesiti. Glavarjevo nesrečo pozna sleherni v narodu. Vsakdo ve, kdaj se je to zgodilo. Vsakdo ve, kako dolgo že mora ležati šavanski glavar na deski. Nova nesreča je zadela starega moža, ki leži na ležalniku. Vsi jo poznate. Ležeči poglavar zahteva maščevanje. Terja kri obeh tistih-le bledih lic. Mlad volčič postane nekoč star volk, zobje mu zrašejo, da trga bivoče, ki so pozabili zdrobiti ga, ko je bil še čas. Bledolčnika naj umreže ob kolu. Stari poglavar ju hoče sam ubiti, sam se hoče maščevati. To bo počasno maščevanje, ki bo trajalo tedne in mesece, kajti minila so že leta in leta, odkar leži stari poglavar na ležalniku.«

Usnjena ustnica je v razburjenju, srdito in strasti govoril čedalje tiše in tiše. Oba bela

otroka sta razumela besedo za besedo. Lenka je brez moči, zaihtela. Gašper je prebledel, grizla sta ga jeza in prezir. Stihnil je pesti in se je moral premagovati, da ni skočil pokoncu in se pognal proti starcu, da bi tej negibni pošasti pljunil v obraz. Bojazen ga je na mah minila. Brzonožec ni Indijanec, ne da se počasi moriti. Kak nož bi se vendar našel...

Besede Usnjene ustnice so učinkovale nepopisno, in vendar se je starec vračunal. Njegova strast po moritvi bi bila v vsakem drugem primeru potegnila za seboj vse bojevnike, če bi šlo za odrasle, za prave sovražnike. Tako pa je zdaj imel vse ženske proti sebi. Ženske so sočustvovali z otrokoma. In bojevniki? Njihova maščevalnost nad bledimi lici je bila zbužena, toda prav tako se je predramilo spoznanje, da gre tu za usodo dveh nedolžnih otrok. To ni nobeno junaštvo, kar je nakanil Usnjena ustnica. Vsi to čutijo in večini moških je taka nakana zoprna. Zdajci je vstal Kornstalk. Ni več pustil odmora neizkoriščenega, takoj se je dvignil in je rekel glasno v molk:

»Poslušajte, šavanski možje, besede, ki jih je nekoč govoril Nanabočo: Ako nameravate izkopati sekiro maščevanja, se obotavljajte in dobro preudarite, ali mar ni boljše, da jo pustite ležati tam, kjer počiva!«

Takoj nato se je Kornstalk spet vsedel. Ali

tudi on ni prav govoril. Indijanci so bili povajeni poslušati dolge govore. Zeleli so se opajati ob prijetnih besedah, ob pregovorih in ujedljivi prezirljivosti, nasititi so se želeli dobro pretehtanih vzrokov. Usnjena ustnica kakor tudi Kornstalk pa sta tako kratko odrezala. Usnjena ustnica je bil prepoln jeze, da bi bil mogel kaj dalje govoriti, Kornstalk pa zavoljo spoštovanja pred starejšim ni hotel ugovarjati. Vrelo je notranje vznemirjenje med bojevniki. Vznemirjenje, ki je govorilo iz pogledov in se je utegnilo zdaj zdaj sprostiti v divji vihar, o katerem nihče ni vedel, kaj bo napravil.

Zdajci pa se je iz vrst preprostih bojevnikov dvignil starejši možki, ki na svojem plašču ni imel narisane številna znamenja svojega junaštva, mož, ki ni bil poglavar in ki se tudi sicer ni nikomur vsiljeval. Priljubljen je bil pri tistih, ki so ga poznali. Bil je na glasu mirnega, zanesljivega in preudarnega bojevnika. Bil je mož, ki se ni zlahka razburjal in ki se ga je Kornstalk rad posluževal kot sla ali odposlanca, kadar je šlo za važne reči. Imenoval se je Pasoči se konj. Njegovo ime je bilo prav tako malo pomembno kakor mož sam. Zdaj je zbudil pozornost, ker se je dvignil in je pri tolikšnem zborovanju, ki je obsegalo petnajst sto bojevnikov, z ženami in otroki pa okrog šest do sedem tisoč duš, želel izpregovoriti. Pasoči se konj se je počasi napotil v sprednjo vrsto svojega rodu, tam se je ustavil, pogledal je mirno naokrog in je začel:

»Pasoči se konj je bil poučen, da mora vsak možki izvršiti tisto, kar je bil nakanil. Že kot otroku mu je dejal oče in so mu rekli modri

Za ugankarje

Križanka

1	2	3	4		5	6	7	8
9					10			
11					12			
13							14	
15		16	17			18	19	
	20				21			
22				23	24			25
			26					
27								

Vodoravno: 1. Slovenski slikar, ki je proti koncu svojega življenja živel največ v Parizu; umrl je pred dobrim polstoletjem. 9. Domnevna fina snov, ki baže napolnjuje veselje. 10. Čisto mlad človek. 11. Groza z drugo besedo. 12. Star mož, ki je še čil. 13. Brez tega je življenje žalostno. 14. Italijanski spolnik. 15. Droben sladkor. 18. Visok vrh v Karavankah. 20. Otroško orožje. 21. Velika afriška ptica. 22. Če ga z vodikom napolniš, se vzdigne v zrak + obrtnik. 26. Dva enaka samoglasnika. 27. Skupuh je navadno tudi to + mestni vrt za izprehode.

Navpično: 1. Božji sin. 2. Čudovit zamisel, katerega izvršitev je neverjetna. 3. Velika nemška reka. 4. Jeza v latinščini. 5. Moško krstno ime, precej udomačeno med Nemci. 6. Glavno mesto bivše Avstrije v srbohrvaščini. 7. Evropska veselja. 8. Med slovenskimi kmeti udomačena vrsta torbe. 16. Starejši ples. 17. Veznik. 18. Osebnostni zaimek v množini. 19. Južnovzhodno področje Hrvaške. 22. Turški plemič. 23. Svetopisniška moška oseba. 24. Zastopnik močnega spola. 25. Čas, določen za kakšno reč.

Rešitve ugank iz št. 13. Križanka: vodoravno: 1. Josip Murn; 9. Aron, 10. orje, 11. red + kelnar, 13. Ela, 14. ovo, 15. peč, 17. tornado, 21. pobotnica, 23. uk, 24. tat, 25. en, 26. si, 27. ilo, 28. ni, 29. to, 30. ah; navpično: 1. jarem, 2. orel, 3. soda, 4. In't, 5. mol, 6.

možje njegovega rodu naslednje besede: Moški lahko samo enkrat zapravi svojo čast!

Glave so se dvignile. Kornstalk je sedel na svojem lesenem poglavarstevskem stolu in je mirno motril govornika. Zravnal se je tudi Usnjena ustnica. Pasoči se konj je čudno začel svoj govor. Kaj bo sledilo? Govornik je po kratkem odmoru nadaljeval jasno in odločno. Pri-povedoval je, kako je ob bregu reke iz svojega čolna ugledal oba napol prestrašena otroka in kako je pregovoril svoje tovariše, da so ustavili in pogledali k spečima otrokoma. Povedal je, kako so slednjič sklenili, da vzamejo oba mlada belokožca s seboj, ker so pač nesli k svojemu narodu važno in nujno sporočilo in niso utegnili iskati staršev obeh otrok. Razložil je, da obeh mladih bledih lic pač ni zato rešil lakotne smrti, da bi ju zdaj izročil še grozovitejši smrti. One sam čuti, da je odgovoren za oba otroka in prosi, naj mu zborovalci dovolijo, da mlada belokožca vrne njunim staršem. Njegova čast je zvezana z življenjem teh dveh otrok, on je njun zaščitnik in stoji tu namesto njunega očeta. Ni še spoznal očeta, ki bi mirno gledal, kako morijo njegove otroke. Toda on je šavan in ne bo ravnal zoper lasten rod. Vendar naj njegov rod preudari, ali hoče enemu izmed svojih bojevnikov, ki se doslej niso v ničemer pregrešili, vzeti čast in življenje...

Ko se je Pasoči se konj spet mirno obrnil in stopil nazaj na svoj prostor, so mu sledili mnogi zamišljeni pogledi. Gašper, ki sta ga zdaj pa zdaj prešinili groza pred smrtjo in pekoča jeza zoper Usnjeno ustnico, je začutil globoko hvaležnost do svojega zaščitnika, ki se je tako nepričakovano pojavil.

Za kuhinjo

Polžja juha. Kuhaj kakšnih 30 do 40 polžev v slani vodi deset minut, potem potegni polže z vilicami iz hišic, odreži jim glave in zadnje dele, operi jih v topli vodi in zribaj s soljo. Zdaj jih operi še enkrat v topli vodi in drobno zreži s čebulo in peteršiljem vred. V kozo deni malo masla in tri žlice moke. Ko zarumeni, dodaj polže, mešaj in zalij z zelenjarno juho. Naj vre še četrto ure. V juho lahko daš kuhan riž ali makarone.

Zabeljeni žabji kraki. Deni v lonec žabje krake in vlij nanje toliko vroče zelenjadne juhe, da so pokriti. Prilij malo kisa in osoli. Ko so četrto ure vreli, jih stresi na krožnik, potresi z drobno zrezanim peteršiljem, česnom in drobtinami ter zabeli z vročim presnim maslom.

Polži s hrenom. Kuhaj še dobro zaprte in oprane polže v slani vodi eno uro. Potem jih odcedi in stresi v toplo skledo. Skledo zavij v prt in daj s kislim hrenom na mizo.

Praženi polži. Skuhaj v slani vodi kakih 30 do 40 polžev. Še tople potegni iz hišic, odreži glave in zadnje dele, kar je nesnažnega. Deni v kozo malo sirovega masla. Ko se speni, prideni zrezanega peteršilja in oči-

urno, 7. rjav, 8. Neron, 12. Emental, 15. protin, 16. kantor, 17. Tokio, 18. Ob, 19. di, 20. ocena, 21. pust, 22. Apih. — Stopnice: 1. Metlika, 2. pelikan, 3. slikati, 4. kolikor, 5. smolika. — Čarobni kvadrat: 1. lopar, 2. omara, 3. padec, 4. arena, 5. racak.

Dopolnilnica

v v i k j v r s s k k b k d ž s
i l u l a r e m l i r r u r a m
a k a c a g a t k a g a n a b

Če namesto pik postaviš ustrezne črke, dobiš znan pregovor.

Zdajci je Gašper tudi videl, kako se je vzravnaval Džon-Mzepase. Takole je rekel:

Sin Bobnečega ptiča te vpraša, Usnjena ustnica, da mu svetuješ v naslednjem vprašanju: Ako kak bojevnik iz rodu Seneka umori otroka iz našega rodu in pridejo potem otroci Miamijscev v naše roke, mar boš potem tudi terjati Usnjena ustnica, da bodo otroci Miamijscev pomorjeni zavoljo maščevanja za tisto, kar so storili bojevniki iz rodu Seneka?

Kornstalk se je presenečen vzravnaval. Seveda je takoj razumel, kaj hoče Sin Bobnečega ptiča. Toda Usnjena ustnica in ves narod tega nista razumela. Mrmranje je presenečeno šlo naokrog med zborovalci. Bledo lice je pač bledo lice, to ve vsak otrok. Gotovo je ta ali oni že čul o drugih bledih licih, ki niso iz rodu Angležev, tako oni drugi, ki jih imenujejo Francoze, prebivajo više gori onkraj jezer. Brzonožca in njegovo sestro so pa vendar našli južno od reke.

Usnjena ustnica se je vlegel nazaj v ležalnik in je rekel prezirljivo z namerno žaljivim glasom:

»Sin Bobnečega ptiča, ki se imenuje poglavarja, čeprav že cel človeški vek prebiva daleč od svojega rodu, menda ne pozna običajev rdečih bojevnikov, ko stavi taka vprašanja. Usnjena ustnica mu hoče odgovoriti: Vsak zločin se lahko maščuje samo na tistem narodu, ki je zločin izvršil. Noben Miamijsce ne more biti umorjen za zločin kakega drugega moža, ki ni njegovega rodu, naj že bo Seneka ali Katauba ali Pahni ali katerikoli drugi.«

Sin Bobnečega ptiča se ni čutil ujaljenega. Spet se je visoko vzravnaval in veselo zmago-slavje se mu je zablistalo v očeh:

ščene polže, drobno sesekljanega česna, potresi z drobtinami in na vrh deni še malo sirovega masla (ali olja). Postavi v pečico, da se še malo prepražijo. Daj jih s kislim zeljem na mizo.

Koristni nasveti

Krompirjeva voda je odlično pralno sredstvo. Poskusi v Nemčiji so pokazali, da je tista voda, v kateri se je kuhal krompir, odlično pralno sredstvo. V krompirjevi vodi se perilo lahko prekuha, pri čemer izgubi vse madeže in umazanost. Izvrstna je takšna voda tudi za pranje belega perila.

Perilo iz umetne svile se ne sme obesiti, ker obešeno izgubi svojo prvotno obliko in se razvleče. Kadar ga sušiš, ga razgrni na kak bel prt. Isto velja za obleko iz umetne svile (trikcija).

Čiščenje posteljinega perila. Namakaj perje tri do štiri dni v razredčeni raztopini ogljikovokslega natrona. Potem ga den na rešetko, da se tekočina dobro odteče. Zdaj operi perje v čisti vodi in naposled posuši na mreži.

Domači zdravnik

Kako moraš ravnati z bolniki. Bolnik ne želi biti postrežen samo z zdravili in snago, temveč tudi s prijaznostjo in ljubeznijo. Ne govori pri bolniški postelji o boleznih, če začne govoriti o njih bolnik sam, napelji pogovor drugam. Bodi potrpežljiv in ne razburjaj se, če je bolnik slabe volje. Če se jezi in sitnari, ne jemlji njegove sitnosti preresno. Bolnemu človeku ne smemo zameriti, če je živčen. Če je bil poklican zdravnik, pazi na to, da se bodo njegova navodila natanko izvrševala. Bodi pri bolniški postelji vester in natančen. Če pogosto so povzročila napačno uporabljena zdravila nepopravljivo škodo.

»Tvoje besede, Usnjena ustnica, je čul ves šavanski narod. Ti se boš moral odreči krvi teh dveh otrok, kajti ta dva nista iz rodu Angležev.«

Ženske so zavreščale, bojevniki so se vprašujoče spogledovali, skakali so pokoncu in vzklkali. Usnjena ustnica pa je zarjovel:

»Lažeš!... Bil je silen trušč, vpitje, pretanje. Tedaj pa je zagrmel glasnikov bobnen. Kornstalk je stal visoko vzravnaval in Vzhajajoče sonce je neusmiljeno razsajal po svojem bobnu. Možje so osramočeni posedli. Tudi Tekumze in njegovi tovariši, ki so kar poskakovali od veselja, so se morali brž umiriti. Kornstalk je rekel, in njegov prvi stavek je bil kakor udarec zoper Usnjeno ustnico:

»Vsak starejši možki v rodu pozna in spoštuje sinu Bobnečega ptiča. Čakamo, da nam pove, katerega rodu sta oba bela otroka!«

Videti je bilo, da je Kornstalk veselo presenečen. Usnjena ustnica je bil zdaj v pasti. Če zdaj dokaže sin Bobnečega ptiča, da je njegova trditev resnična, potem sta otroka rešena. In ta je že vzklkal:

»Naj izstopijo bojevniki, ki poznajo besede Angležev.«

Šest, sedem moških je planilo pokoncu in stopilo pred Gašperja in Lenko, ki sta trepetala od veselja. Zmagala sta! Vse sta razumela, zdaj sta rešena. Krvoželjni stavec, ona hroma pošast, je izgubil igro. Smejala sta se od veselja, prišla sta se za roke. Gašper je kriknil:

»Če zna kdo našo besedo, naj naju povpraša in vsi boste čuli, da sva iz čisto posebnega rodu!«

(Dalje)

Milka:

GLADIOLE

Novela

Poročila sta se na dan, ki je bil kakor praznik narave razpet čez ta božji svet.

A potem je sledilo življenje... Ne, ni bilo življenje. Bil je sen! Ali je bilo kaj takega še sploh mogoče na tem trdem svetu. Aja si je rekla, da je, dokler jo ljubi Nino. Vendar je tu in tam podvomila, ali bo mogla vselej obdržati to srečo s svojimi drobnimi rokami... Bila je tako srečna, da se je zbala za svojo srečo. Nino je bil umetnik, mimo tega južnjaške krvi. Ali je to dvoje osnova za stalnost njegovih čustev? A Dora, ali ji je res nudil njen ponos toliko moči, da ni morda zdaj na tihem nesrečna. Saj ga je vendar ljubila Dora ni bila navadna ženska. Njena ljubezen do Nina je bila nemara globlja, kakor jo je on mogel razumeti. Le, da niti nasproti njemu ni mogla postati v zaupnih trenutkih čisto majhna. Nino je pač začel dolgočasiti njen prestol, kakor hitro se je zazrl v čiste in plahe Ajine oči.

Počasi pa je Aja prestala misliti na vse to. Nino je slikal in Aja je študirala v glasbeni šoli. Pozneje so se prikradli v njuno življenje tudi trenutki tesnega vzdušja. Ko je kritika precej mlačno poročala o Ajinem prvem koncertu, ko je teta do polovice skrčila svojo pomoč, ko sta potrebovala denarja in je moral Nino za sramotno nizko ceno prodati svoj umetniški izdelek.

Da, zadel ga je celo občutek, da je v svojih slikah premalo sodoben. Moj Bog, sodoben. Nino je nemara mislil, da utegne imeti kritik prav, toda iz sebe za nobeno ceno ni mogel. Aja ga je umela in ga podpirala s svojo ljubeznijo. A v hudih trenutkih se je vselej zbala, da ne bi trd dotik naključja razrušil onega, kar je plulo kakor diha lepe melodije med njima. Najmanjši dotik bi mogel razdehati ves sen srečne skupnosti, in če bi bila nesrečna, bi si očitala, da je posegla v Dorino usodo. Da, ta občutek se je držal Ajine mirne duše in kljub temu, da ni nikoli hotela misliti na Doro, je ležalo prav na dnu, v podzavesti nekaj, kar jo je težilo kakor nejasna moreča slutnja...

A potem se je posrečilo Ninu nekaj, o čemer je bil sanjal... Uspel je na inozemski razstavi, kjer je bil razstavil nekaj svojih slik. Aja ni prav verjela. Skoro bi bila že z domačimi kritiki podvomila v resnično umetnost svojega moža, ko mu je došlo visoko odlikovanje. Imela sta naposled v rokah večjo vsoto denarja in tedaj sta sklenila privoščiti si lepe počitnice ob italijanski rivieri. Nastala sta se v hotelu »Pelee«. In tu, tu je spet srečala Doro.

Ko je prispela Aja v hotel, se je pri vratih najprej informirala o novodospelih gostih. Seveda, njeno ime je bilo med njimi: Dora Dovelova, slikarica, žena inženjerja.

»Poročena torej...« je skoro z radostjo ugotovila.

In kako je prišlo potem? Kdo bi utegnil povedati, zakaj je moralo priti baš tako in ne kako drugače? Kolikokrat doživljamo dogodke, ki so kakor poslanci zle usode same, katerim pa šele mi sami s svojim sodelovanjem pripomoremo do njihove demonične moči. Toda, če se pozneje v življenju vprašujemo, zakaj smo storili tako in ne kako drugače, ko bi bili že z malenkostno kretnjo izpremenili vso reč sebi v prid, ne moremo priti do zaključka, ki bi nam opravičil naše tedanje ravnanje.

Aja se je kakor zvrtnična vzpenjala po stopnicah do svoje sobe, ko se je na vrhu stopnic nenadoma pojavila ona... Še višja je bila videti kakor zunaj na obrežju in njen obraz še bolj strog, ko je naravnost v njo uprla svoje svetle črne oči. Kratko je zažarelo v njih kakor ob svitanju bliskov za gor, a dovolj jasno, da je Aja začutila, da jo je spoznala. In mar je mogla vedeti, kaj ji je tisti trenutek napolnilo dušo? Kakor bi bila začutila v sebi dolžnost, naj upogne glavo pred njo, ki jo je bila oškodovala...

Začutila je, da ji preplavlja srce nekaj kakor prošnja po odpustanju, in ta prošnja se je najbrž zrcalila v Ajinih očeh, ko jih je spet dvignila kvišku.

Dora je obstala. Jo je mar ganila prošnja v Ajinih očeh? Nemara jo bo celo prišla za roko, njene oči se bodo omilile, svetli bliski v njih se bodo spremenili v žarenju toplote in dobrote. »Ah, ona reč pred leti,« bo spregovorila in zamahnila z roko, »kje je že to! Kako da še sploh mislite na to kakor na dogodek večje vrste. Zame je postal docela brezpomemben. Spomnim se nanj kakor na oddaljeno, nedolžno vasico, katero sem kdaj ugledala iz mimodrvečega vlaka. Ali kakor na belo jadrnico sredi sinjine morskih valov, plahutajočo mi s svojimi jadri v pozdrav. Da sem si je zapomnila, bo pač krivo tisto jasno pomladno jutro, ki je dihlo, kakor bi se bilo zlilo z menoj v en sam mladostni spev... Toda vse to je tako nedolžno in oddaljeno, zares docela brezpomembno.«

Zdajci je začutila Dorin stisk roke in potem so zazvene kakor v potrdilo prejšnjih njenih misli besede: »Pozdravljena gospa Ceja! Prečudno naključje, kajne?« Obenem je zagledala na njenih ustnicah smešek, ki je krožil okoli ust kakor zagonetna misel in odkrival ozek košček beline njenih pravilnih zob.

Tako brezpomembne besede je govorila in se zraven smehljala, Aji pa se je dozdevalo, da se sprošča nečesa davnega in da ji odlega. Čutila je do Dore spet ono spoštovanje in domala občudovanje kakor nekda.

A kako je bila gospa Dovelova naravna šele zvečer, ko je večerjala z mladima zakoncema. Z virtuoznostjo svetske dame se je bila prav za prav sama povabila k njuni mizi. Nino se sprva ni mogel znajti. Ni mu bilo posebno ljubo. Iskal je pravih tona, pravilne umerjenosti v občevarju. Vendar ga je gospa Dovelova s svojim nastopom sproti uverjala, da niti ne misli več na tisto, kar je bilo. Kakor bi si bila od nekda le dobra tovariša. Tudi Aja je strmela nad njeno mirnostjo. Gospa Dovelova se je pogovarjala z Ninom o umetnosti in se vneto, vendar z neko udržanostjo pozanimala za njegova dela. Čestitala mu je k zadnjemu uspehu in laskavo omenila, da posledice gotovo ne bodo izostale.

O sebi ni marala dosti govoriti. Ko je omenila svojo poroko z inženjerjem Dovelom, je obenem obžalovala, da so ga opravičili zadržali, da je ni mogel spremljati... Pri tem se ji je komaj vidno zastfl pogled, vendar le za trenutek, nato je s popolno mirnostjo prešla na pogovor o potovanju, o morju, o letoviških hotelih, njih ugodnostih in neugodnostih ter se skoro prevneto bavila s to šaro. Nazadnje je dvignila čašo, napolnjeno s težkim črnim vinom, in napila gospe Aji. Drobna črna kapljica je obvisela na robu Ajine čaše in se pozneje razlezla v rdečkast madež na prt.

Pelea je bil majhen hotel ob obali in če ni človek hotel biti moten, si je lahko poiskal košček samotne celine ob morju, kjer ga ni vznemirila živa duša. Oba zakonca in gospa Dovelova so si kdaj pa kdaj izbrali tak košček obale, kjer so se solnčili, se igrali žogo in navijali gramofon. Poslednje je posebno ljubila gospa Dovelova, ki je rada sanjari laže s cigareto v dvignjeni roki, kakor bi trudno risala v zrak. Ko sta se pozno popoldne dami lotili tenisa, je odšel Nino največkrat med skale, kjer so poginjali redki borovci in odkoder je bil krasen razgled na morje. Tam je slikal. Počutil se je dobro tako. Odkar je bila njegova žena mnogo v družbi gospe Dovelove, se je z vso dušo posvečal slikanju.

Nekoč ga je ob taki priliki presenetil prihod gospe Dovelove. Prišla je sama, a kljub mirnosti, ki jo je kazala, je bilo čutiti, da je

vznemirjena. Sedla pa je tiho za Ninov hrbet in začela povsem mirno opazovati njegovo delo. Ko je odložil paleto, ga je prosila, naj slika dalje in naj sploh dela, kakor bi je ne bilo tukaj.

Čutil je njeno prisotnost, ki ga je začela počasi vznemirjati. Njeno izurjeno, vajeno oko je počivalo na njegovem delu in dasi je vedel, da se mu je slika o solnčnem zatonu, ki je nalik veliki žareči krogli drselo v morje, povsem posrečila, ga je vendar motilo to njeno opazovanje in ga navdajalo z nestrpnostjo. Toda delal je dalje, četudi so mu postajale kretnje vse bolj nervozne.

Dora je bila popušila že pet cigaret, ko je naposled počasi rekla: »Malo več svetlobe na onem mestu bi bilo dobro!«

Označila je mesto s prstom in ga pogledala. Začuden je premotril sliko od daleč. Ni se mu videlo potrebno, kar je dejala. Ona pa je nadaljevala poudarjaje sleherni besedo: »Vi nekam radi puščate sencam svoj čar!« Nekaj kakor posmeh ji je pri tem obrobilo usta.

»Ne vem, zakaj mislite to. Ne ljubim sence nič bolj od svetlobe,« jo je naglo pogledal.

»O pač!« se je zasmejala. »Takole posaditi z vašo umetniško roko pester cvetlični vrt, v katerem zadehti do opojnosti, to vam je nemara v nasladi... A, ker vam pač tako ugaja, ga zaslonite s široko mrzlo steno, preko katere ne posije nikoli niti droben solnčen žarek... Vam pa je v poseben užitek, ko opazujete to dehtenje, ta opoj, ki postaja vse težji in težji, ko lega s svojo gostoto na zemljo kakor... mrak. Ko umira v lastni teži in se presnavlja v svojem globokem snu. Nemara bi mu pomagali v življenje z enim samim solnčnim žarkom, a vam ni do tega... Imate še drug vrt, ki ga gojite na solncu. A kaj, če bi se zgodilo — ko je nazadnje zapadel že ves vrt objemu smrti, ko je zavel strupeni vonj segnitega cvetja že prav do vas — kaj, če bi se tedaj zgodilo, da bi preskočila tista smrt v vaš vrt, ki ga gojite na solncu? Kaj bi bilo potem?... Vsa bela je bila postala pri zadnjih besedah v obraz in nekaj kakor solza ji je zalesketalo v očeh.

Nino je ostrmel. Toda že v naslednjem trenutku se je osvestila. Smehljaje se je dodala: »Nikarte ne mislite to, kar mislite! Obšlo me je nenadno, no, ne vem, zakaj. Zdaj vam pač lahko še povem, da nisem poročena. Vendar mi jamčite za skrivnost s svojo častno besedo. Hočem, da misli vaša žena, da sem v resnici srečna gospa Dovelova. Tudi ni potreba misliti, da prihajam semkaj s hudobnim namenom, da vas odvzamem njej... Tej pravici sem se odrekla že davno in ne mislim se je več poslužiti.«

»Vi trpite, Dora!« je naglo rekel Nino.

Zresnila se je na mah. Nekoliko je pomolčala, a nazadnje je s čisto navadnim glasom dejala: »Ne bodite otročji. Nino! Prišla sem, da vas povabim na jutrišnji zlet z jahto. Ali vas ne bi veselilo seznaniti se z gospodom Anthoinom, ki sicer ni umetnik, a ume posebno dobro občudovati te vrste ljudi.«

»Potemtakem nedvomno eden izmed vaših občudovalcev!« Ninu se je dozdevalo, kakor bi mu bil glas nenaraven, ko je to rekel. Saj vendar ni bil ljubosumen. Čeprav mu je bilo všeč, da ga Dora še ni bila pozabila, je vendar ljubil Ajo iz vse duše.

Dan je bil krasen. Morje je ležalo kakor veliko, modro zrcalo, nad katerim je rahlo utripal zrak v vroči solnčni pripeki.

Vozili so se že dobro uro, ko so ugledali v dalji svetlikanje obale. Gospa Dovelova je bila sijajne volje. Družba, katero je bila zbrala in seznanila, se je sijajno ujemala. Dobra volja je bila v najboljšem razcvitu. Mnogo se je bavila med vožnjo z Anthoinom, s katerim je govorila v njegovi materinščini, kakor bi bila rojena Francozinja. Na tihem je bila deležna Ajinega občudovanja. Kakor bi bila Dora čutila to, se je zdajci zasmejala s smehom, ki se je kakor srebrne kroglice zatrkjal iz njenih ust. Aji se je zdel za odtonek pretrd, toda na koncu je vendar izzvenel čisto naravno in pristržno. Dora je bila vsekakor mojstrica v igranju.

(Dalje)

* Varčevanje s papirjem. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil nadaljnjo omejitev izdelovanja in rabe papirja. Omejitve se tiče različnih vrst papirja tako glede izdelave in glede rabe v trgovini, industriji, tisku in drugod. Glede časopisja je določeno, da smejo dnevniki izhajati na največ štirih straneh, dva dneva v tednu pa smejo iziti na največ šestih straneh. Prepovedano je tiskati nove časopise (revije) in kakršnekoli vrste periodičnih publikacij. Tudi enkratne številke in izredne številke revij in časopisov je prepovedano tiskati. Visoki komisar odredi ustave vseh tistih raznih listov, ki jih glede na zdajšnje razmere ne smatra za potrebne. Zdaj izhajajoči listi ne smejo povečati zdajšnje oblike in morajo zmanjšati število strani sicer od 16 na 12, od 12 na 8, od 8 na 6 in od 6 na 4 strani.

* Zatemnitev od 20.30 do 6.30. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil, da se morajo od 28. marca dalje do nove odredbe upoštevati predpisi o zatemnitvi od 20.30 do 6.30.

* Osebnne izkaznice. Oni prebivalci mestne občine ljubljanske onstran kontrolne črte, ki sami ne morejo priti po svoje osebne izkaznice, za katere so že prosili, in oni, ki te izkaznice nujno potrebujejo in jih še nimajo, naj se obrnejo na najbližji okoliški občinski urad na Ježici, pri Devici Mariji v Polju, v Dobrunjah, na Rudniku, na Igu, na Dobrovi in na Brezovici. Ti občinski uradi bodo prevzeli prošnje in podatke za osebne izkaznice ter jih dostavili ljubljanskemu mestnemu poglavarstvu, nato bodo pa ti uradi spet prosilcem dostavili izgotovljene osebne izkaznice. Za prebivalce Zg. Siške, Dravelj in okolice pa posluje že nekaj časa poslovalnica mestnega poglavarstva v šoli v Zg. Siški in naj se prizadeji obračajo na to poslovalnico.

* Pogoji za sprejem bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Splošna bolnišnica v Ljubljani prosi vse občine v Ljubljanski pokrajini, naj obveste svoje občane, da se sprejemajo v bolnišnico bolniki le pod nastopnimi pogoji: 1. S seboj morajo prinesiti predpisane bolniške nakaznice (člani bolniških blagajin). 2. potrdila o zaposlitvi (javni nameščenci). 3. plačila nezmožni ubožna spričevala z izrecno pripombo, da so plačilni zavezanci (oče, mati, užitkodajalec) nezmožni plačati oskrbne stroške; 4. vsi ostali pa morajo položiti primerne depozite (za dan po 15 lir).

* Polži in žabji kraki prihajajo na trg. Na Vodnikovem živilskem trgu v Ljubljani je te dni neki mož prodajal polže. Mož je zahteval deset lir za kilogram. Povedal je, da polže nabira po grajskem grmovju. Svoj čas so polžarji nabirali polže po hostah od Vnanjih goric naprej proti Preserju. Najrajši se polži drže v leščevju in v raznih živih ograjah. Bila so leta, ko je bilo iz naših krajev izvoženo mnogo vagonov polžev v Francijo. V naših kuhinjah polži niso zelo v časteh, dasi se iz njih dajo napraviti dobre jedi. Navadno se pripravijo polži tako, da se najprej skuhamo, nato pa na drobno sesekljajo, poveljajo v jajčnem rumenjaku, nato pa ocvrejo. Kuhani polži so dobri mrzli na olju in kislu. — Tudi žabji kraki so zdaj redki. Žabarji so včasih žabe lovili ponoči, posebno pri polni luni. Letos je lov zaradi omejenega gibanja prebivalstva zelo oviran. Podnevi se tak lov ne izplača. Zato se zdaj žabji kraki na trgu redki in dragi.

* Smrt vzornega vrtnarja. V Ljubljani je umrl velik ljubitelj in poznavalec narave, Josip Jermol. Rodil se je l. 1870. v Tolminski dolini kot sin kmečkih staršev. Poslali so ga v gimnazijo, toda starši so bili preubožni, da bi jo lahko končal; moral si je kmalu začeti sam služiti kruh. Po vojaški službi je stopil v železniško službo. Ljubil je naravo in jo poznal kot malokdo. Zato je bil tudi odličen vrtnar. Svoje moči je posvetil delovanju v

vrtnarskem odseku Sadjarskega in vrtnarskega društva. Strokovnjaki so ga zlasti cenili kot poznavalca in gojitelja cvetic. Njegov vrt v Korytnikovi ulici je slovel med našimi vrtnarji. Blag mu spomin, njegovim svojcem naše sožalje!

* Prvi urad za podpore v Ljubljani. V ponedeljek je začel v Korunovi ulici 14 v Trnovem poslovtati prvi okrajni urad mestnega odbora za podpore. Na ta urad se bodo morali obračati vsi pomoči potrebni prebivalci v območju, za katere bo urad pristojen. Urad bo posloval za prebivalstvo na Rožniku, v Rožni dolini, v Trnovem, na Viču in na Glincah. Njegovo območje omejuje Cesta na Rožnik, Rutarjeva ulica, Tobačna ulica, Aškerčeva cesta, Cojzova ulica, Ljubljanska in Mali Graben. Uradne ure so od 9. do 12. V ponedeljkih, sredo in petkih, se bodo sprejemale izključno le prošnje za podpore, ob torkih, četrtek in sobotah pa se bodo oddajali boni za podporo. Pozneje se bo delila prosilcem tudi hrana onim, ki jo zdaj prejema v kuhinji na velesejmu.

* Najstarejši ljubljanski gasilec je umrl. Te dni je preminil g. Ivan Perme, najstarejši ljubljanski gasilec in ljubljanski meščan. Rajnki je bil 63 let član gasilnega društva. Za svoje požrtvovalno gasilsko delo je bil večkrat odlikovan. Naj mu bo lahka domača zemlja!

* Smrt starega ljubljana. Te dni je umrl v Ljubljani v visoki starosti 82 let g. Luka Bergant. Bil je krepka korenina. Doma je bil iz Našovic pri Komendi. Po vojaški

službi je bil nekaj časa orožnik, nato pa je služboval pri pošti do upokojitve. Krepak in vaje dela je nato stopil v službo k Češki banki in zatem k Narodni banki. Od l. 1920. do l. 1930. pa je bil pri Prometnem zavodu za premog. Blag mu spomin!

Trieste—Gorizia

Nadškof med nagrajenimi kmetijskimi pridelovalci. V nedeljo je bilo v Goriziji svečano obdarovanje vseh, ki so se udeležili natečaja za zmago v žitni bitki Gorizijske pokrajine. Med nagrajenimi, ki so prejeli razpisane nagrade, je tudi tamošnji nadškof Karel Margotti. Njegova nagrada je 5000 lir.

Iz Spodnje Štajerske

Na vzhodnem bojišču je padel kmetut Ruter iz Ptuja. Štel je 22 let. Javil se je bil prostovoljno in bil dodeljen oboroženemu oddelku SS.

Smrten padee. Pri gradnji mostu v Mariboru je bil zaposlen 26 letni delavec Janez Vraz iz Radgone. Zavoljo nenadne omotice je padel z ogrodja deset metrov globoko in obležal na mestu mrtev.

Iz Hrvatske

Japonski poslanik v Berlinu poseti Hrvatsko. Dopisnik »Nove Hrvatske« v Bratislavi poroča o svojem razgovoru z japonskim poslanikom v Berlinu generalom Ošimo, ki se je mudil nedavno v Bratislavi. Poslanik je izjavil, da že dolgo pozna Hrvate kot narod vrlih pomorščakov. V kratkem namerava posetiti zavezniško Hrvatsko, da bi se osebno seznanil z njenim prebivalstvom.

POZNA SVOJO HČERKO

Hči: »Če me boš prisilil, da se poročim s trgovcem Kebrom, bom skočila v vodo.«

Oče: »Le skoči, goska zna plavati in ne utone.«

Jakova najlepša velika noč

Kadar je sila največja, je pomoč najbližja...

Ljudski pregovor

Žalosten se je vračal Klančnikov Jaka od pogreba svoje matere. Zelo je ljubil mater, zato ni v njeni bolezni štedil z denarjem. Redno je prihajal k materi zdravnik. Ker Jaka ni imel denarja, se je zadolžil pri skopem sosedu Trdinu.

Ko se je Jaka zdaj zamišljen vračal domov, ga je srečala izvoljenka Ančka.

»Jaka, ne bodo žalosten, vse pride, vse mine,« mu je rekla.

Fant se je smilil:

»Ljuba Ančka, ne veš, v kakih težavah sem. Naša kmetija bo prodana, Pozabi na vse, kar je bilo med nama, jaz pojdem po svetu...«

A Ančka je bila drugih misli. Z desnico je prijala Jakovo desnico in mu rekla:

»Jaka, mož si, v vojni si bil, zakaj obupuješ? Veš, kadar je sila največja, je pomoč najbližja! Jaka, pa zbogom!«

Na lukovski sejmi po prazniku Marijinega oznanjenja je šel tudi Jaka. Gnal je kravo, ki je potreboval denarja za nujne reči, pa tudi za velikonočne praznike. Ko je prodal žival, je nakupil vse potrebno. Zamudil se je na sejmu ves dan.

Ob mesečini se je šele vračal domov. Ko je korakal po samotni poti skozi Prapreče proti Spodnjim Kosezam, je zaslišal klice na pomoč.

Jaka je bil zmerom pogumen fant, zato je brez oklevanja ucvrl proti kraju, od koder je slišal glas. Palico v desnici je krepko stisnil. Kmalu je bil na mestu.

Pred njim na cesti je ležal možak, a na njem napadalec. Jaka je zakričal in lopnil napadalca z vso močjo po glavi. Ta je omamljen vstal in zbežal, kar so ga mogle nesti noge. v bližnji gozd.

Jaka se je sklonil na tla in si ob svetli me-

sečini opešal napadenega: bil je njegov skopli upnik Trdin.

Trdin je prišel počasi k Javesti. Ko je spoznal svojega rešitelja, je ginjen spregovoril:

»A., ti si, Jaka! Bog ti plačaj! Pomagaj mi na noge in me spremi domov.«

Vedno tako skopi Trdin in Jaka sta to noč sedela skupaj v Trdinovi družini sobi. Šele proti jutru, ko so se že oglašali petelin na vasi in so podgriški fantje tam nekje za verjo peli:

»Dekle, kaj tajiš, da sama tu ležiš...«

sta se Trdin in Jaka poslovila.

Ob slovesu je menil Trdin:

Jaka, nikdar ti ne pozabim tega! Slišal si fante, ko so tako veselo peli, a tudi ti boš lahko srečen mož svoje Ančke. Opuščam ti ves dolg in Bog ti daj srečo!«

Lep dan meseca maja je bil. Srečen je stopal Klančnikov Jaka kot ženin neveste Ančke iz brdske župne cerkve v družbi z veselimi svati. Na prvo okrepčilo so šli v Slaparjevo gostilno v Lukovici. Jakov starešina je bil njegov bivši upnik Trdin. Nekdaj tako skop mož je vse stroške go tije prevzel nase. Ko je bilo veselo razpoloženje na višku, je Trdin nagovoril ženina z ganljivimi besedami:

»Za mene in za tebe ostane ta velika noč v najlepšem spominu! Bog vama daj srečo, Jaka in Ančka!« je končal Trdin svojo napitnico.

Pa se je oglašila še nevesta Ančka:

»Naj vam nekaj povem! Ko se je moj Jaka ves potrt vračal od materinega pogreba, sva se sešla in sem mu rekla v tolažbo: Vse pride, vse mine! Kakor veste, se je moje prerokovanje kmalu izpolnilo. Starešina Trdin je mož, ki se mu morava največ zahvaliti za našino srečo. Resničen je pregovor: Kadar je sila največja, je pomoč najbližja!«

A. S.

Življenje in sanje

Očitek. Ne smete tako slepo v
ski knjigi, ki ni zmerom odločujoča. Iste sa-
nje lahko različni osebam nasprotno uga-
nejo. Odvisno je od občutka in razpoloženja,
od spola in starosti in od razmer. V vašem
primeru je to hudega.

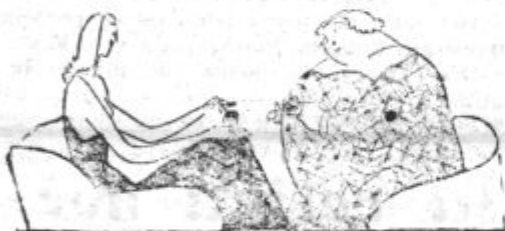
Preteklost. Sanjalo se vam je, da ste šli s
svojim dekletom po trujem, neznanem kraju;
nenadno vas je de- zapustil in krenilo na-
p. n. n. n. je črna tema; vi ste uočili
C. zadržati, nobilitati a niste imeli moči.
Zdajci pa so se iz teme stegnile pošastne
grozne roke in seje no nji. Hotela je pobeg-
niti, a ni mogla več. Pošasti so jo zgrabile
in vi ste se prebudili. — Mladi ste še in neiz-
kušani. Pred vami stoji življenje z obilico dob-
rega in slabega. Tisto, česar se bojite, vas
bo zadelo. Vaša izvoljenka ni vam namenjena.
Namenjena vam je neka druga, ki je zdaj še
ne poznate.

Nerazumljive sanje. Naj vam na podlagi
sanj svetujem, kaj vam je storiti zaradi fan-
tove nezvestobe? Mnogo zahtevate! Primer-
jati ne sanje a sanjami, ki jih je egiptov-
ski Jožef tako sretno pojasnil!

Bled — Lj. Na anonimne (nepodpisane)
dopise ne odgovorjam. Pošlite svoj naslov,
pa se vam na naslednji teden in bo.

KUPON ZA ODGOVOR V KOTIČKU ŽIVLJENJE IN SANJE

POGOVOR O KNJAZEVNOSTI

Gospe Vitkičeva in Debeličeva se pogovarja-
ta o tem kaj najrajši bereta.

* Vitkičeva: »Ali je tudi vam všeč Prešern?«
Debeličeva: »Ne, je presmešen. Kadar ga
srečam, ima prevelike čevlje.«

DRUGO HUJŠE OD DRUGEGA

Gašper: »Neverjetno, kako trdno življenje
imajo nekatere živali! Včeraj smo imeli pri
obedu jeguljo, ki se je še v ponvi preme-
taval.«

Melhuor: »To ni nič! Ko sem sinoči sedel
s svojo ženo pri večerji, mi je pečena kokoš
priletela v glavo!«

MODRI RABIN

Rabin je šel v družbi svojih učencev po
cesti in jim razlagal, kako moder človek sa-
mo s svojim razumom premaga vse nevšeč-
nosti, ki mu jih življenje postavlja na pot.

Ko tako govori, plane iz bližnje hiše velik
pes in se med hudim lajanjem zakadi proti
družbi.

Rabin privzdigne kaftan in se spusti v tek,
kar ga noge neso. Učenci tečejo za njim.
Ko so na varnem, se eden izmed učencev
obrne k mostru:

»Rabin, zakaj ste bežali, kakor bi vam bil
sam peklenšček za petami? Saj kot moder
človek veste, da pes ki laja, ne grize!«

»Prav,« odvrne modri rabin, »jaz to že
vem, a vprašanje je, ali tudi pes ve to.«

OČETOVSTVO

Janez: »Kaj si tako dobre volje?«

Jaka: »Oče sem postal.«

Janez: »Od srca ti čestitam. Sporočite tudi
gospe soprogi moje čestitke.«

Jaka: »Bog varuj! Vesel bom, če ona ne
izve.«

Lilika gre s Flokijem na sprehod

Spet vigred je tukaj: cvetice cveto,
metuljčki frfajo in ptičke pojo.
Sprehajati v naravo se Lilika gre
in Floki za gracijo drobno jo cvre.

A dečko v ogoljeni vrat še mrazi,
nemalo v aprilu še solnce žari.
Okrog se ozira in zdajci v močgane
ji misel ko strela iz tasnega plane.

Že Flokija vitkega gracija zgrabi,
nič ljubljeno ščene se dečki ne gabi.
Lepo si za vrat ga v kožušček zavije
in dalje v naravo na sprehod jo vlje.

NOVE BESEDE

Sinko: »Ali dobim v besednjaku vsako be-
sedno, očka?«

Oče: »Kaj še! Vsak dan iznajdejo kak nov
izraz!«

Sinko: »Kje pa naj dobim potem najnovejše
besede?«

Oče: »Mater vprašaj, ona jih ima precej na
zalogi.«

POREDNI DEČKI

»Dragi Tonček,« se hudoje tetica, ki je pri-
šla na obisk, »kaj se ti zmerom igraš le s po-
rednimi dečki?«

»Da, tetica!«

»To je res zelo čudno. Zakaj pa se ne družiš
rajši s pridnimi fantki?«

»Ker tega ne dovolje mamice pridnih deč-
kov...« reče Tonček.

Listnica uredništva

Mokronog. V vrste dopisnikov vas radi
sprejememo, vendar je honorar nemogoč. Za
odlase je provizija.

IPOGOJNA PRIDNOST

Očka: »Če boš priden, Mihec, boš dobil ve-
lik kos potice.«

Mihec: »Kako dolgo pa moram biti priden,
očka, in kako velik kos dobim?«

NA ENI NOGI JE STAL

Gašper: »Nedavno sem videl človeka, ki je
pol ure stal na eni nogi.«

Miha: »To ni nič. Pred nekaj dnevi sem stal
jaz v vlaku celo uro na eni nogi.«

»Gašper: »A potem?«

Miha: »No, potem sem šele opazil, da ta
noga ni bilo moja...«

MALI OGLASI

FIGE IN BRINJE za žganjekuho ima stalno
na zalogi po najnižji ceni tvrdka Ivan Jela-
čin, Ljubljana, Aškerčeva ulica 1, telefon
št. 26-07.

PREVZEMALCE — NAKUPOVALCE išče v
vsaki občini veletrgovina. Delo obstoja v
nakupovanju in prevzemanju raznih stran-
skih kmetijskih pridelkov. Plača in provizija.
Agilni, garancije sposobni in neoporečni, bi-
vajoči v občini, v kateri bi delovali, naj poš-
ljejo ponudbe z opisom dosedanjega delova-
vanja na oglasni oddelek »Domovine« pod
»Lir 3000«.

POROČIM boljše dekle ali vdovo brez otrok s
primerno doto ali zemljiščem. Prednost ima-
jo kmetijska dekleta; lepa prilika. Ponudbe
na oglasni oddelek »Domovine« pod »Sreča
42«.